

Efecte mirall

Vicenç Villatoro

Fa temps, en un debat sobre quina hauria de ser la llengua de la nova televisió pública balear, una persona em va presentar el que considerava un argument incontestable: si aquesta és una comunitat bilingüe, la seva televisió ha de ser bilingüe. La televisió havia de ser, venia a dir, una mena de mirall de la realitat. Comunitat bilingüe? Doncs fem una televisió al cinquanta per cent en cada llengua.

Òbviament, jo no vaig estar d'acord ni amb les conclusions ni amb el camí per arribar-hi. Representa que l'objectiu polític, estatutari i constitucional és el bilingüisme. Molt bé. Com el mesurem? Jo crec que la manera de mesurar-lo no és fixar-se en l'emissor, sinó en el ciutadà. Dir que volem una societat bilingüe vol dir que volem una societat en què el ciutadà pugui rebre l'oferta cultural, informativa, d'entreteniment, en totes dues llengües en un pla d'igualtat. No s'ha de mirar quantes hores emet la televisió pública en cada llengua. S'ha de mirar

emetés damunt d'una societat sense cap altra oferta televisiva. S'ha de mirar com és el conjunt de l'oferta televisiva que rep el ciutadà de les Balears i l'oferta pública ha d'actuar damunt d'aquesta oferta general amb objectius equilibradors.

En altres paraules, no crec que la televisió pública –i els mitjans públics en general– hagin de ser el mirall de la realitat. Ho haurien de ser si estiguessin sols, si no hi hagués ningú més al seu voltant. Encara em sembla més escandalós que aquesta voluntat de mirall de la realitat es demani als mitjans diguem-ne autonòmics i no es demani als mitjans espanyols. Als públics, per descomptat. També als privats, perquè la televisió privada és aquí una concessió pública i, per tant, té alguns objectius públics. No es pot demanar a la televisió balear que sigui el mirall d'una societat bilingüe i no demanar al mateix temps a TVE, a Tele 4, a Antena 3 i al pròxim Canal 4 (i al que pengi) que siguin el mirall d'un estat plurilingüe. Però, en qualsevol cas, em sembla que l'acció pública en televisió

–i en qualsevol altra cosa– no pot ser la de consagrar la desigualtat, la de certificar el desequilibri, sinó precisament la d'ajudar a equilibrar, la de compensar el que està descompensat. Fer una televisió balear bilingüe no és aconseguir un cinquanta/cinquanta. És aconseguir que cada ciutadà balear tingui quatre canals generalistes i mig en castellà i només mig en català.

Confesso que quan vaig dir totes aquestes coses en el debat sobre la llengua de la televisió pública de les Balears ho vaig fer des d'una certa fatiga, des d'un cert cansament, però també des d'una certa prepotència. Jo venia de Catalunya, on això ja ho havíem resolt. On era obvi que la televisió i la ràdio públiques eren una eina de reequilibri lingüístic de l'oferta, no una fórmula de consagració de la desigualtat. La televisió pública

no és un mirall, sinó una eina. No reflecteix amb falsa equidistància, sinó que transforma. I no pas per aconseguir el monolingüisme català, sinó per evitar el monolingüisme castellà. No hauria pensat mai que tots aquests arguments els hagués de fer servir un dia no a les Balears o al País Valencià, sinó també a Catalunya. I no en una discussió amb intel·lectuals que firmen manifestos, sinó en resposta a les idees del mateix president de la Generalitat, que reclama que la televisió pública esdevingui mirall del pluralisme cultural i lingüístic de la societat catalana. Diu una vella dita que no hi ha res més injust que tractar com igual allò que és desigual. El català i el castellà no estan precisament en una situació igualitària en el panorama televisiu. Aplicar un estricte efecte mirall no és reflectir la realitat tal com és. És ajudar a distorsionar-la encara més. O tots eines o tots miralls. Demanar l'efecte mirall a TV3 mentre es conserva l'efecte eina a TVE i a totes les privades, que ara encara seran més, és perpetuar la desigualtat. I no hi ha cap dubte de qui és el perjudicat.

Estudis d'IB3, la televisió pública de les Illes Balears, a Mallorca.

quina possibilitat real té l'espectador de rebre televisió en català i en castellà. No es pot mirar la televisió pública com si

No hauria pensat mai que aquests arguments els hagués de fer servir un dia [...] a Catalunya. I no en una discussió amb intel·lectuals que firmen manifestos, sinó en resposta a les idees del mateix president de la Generalitat, que reclama que la televisió pública esdevingui mirall del pluralisme cultural i lingüístic de la societat catalana